

L. 1.

ESZ. SZÉCHENYI
KÖNYVTÁR

A Társaság

Árnó Podmaniczky Attiláné.

Angelo felvétele.

Vörösréz-mosóüstök, pálinkafőző-üstök, vörösréz-főző-edények és azok tűzben való ónozása, Vermorel-rendszerű szőlőpermetezők, kénporzó gépek, rézgálic, raffia, rézkénpor a legolcsóbb gyári áron beszerezhető Szontágh Pál rez-árugyár, cégfőnök Terény Samu. Mindennemű levelezés alábbi címre kéretnek: Budapest IX., Üllői-ut 19.

Dr. LENDL ADOLF
utóda

Fába Rezső Preparatoriuma

Telefon:
194.

Budapest,
II., Donáti-utca 7. szám.

Hüttl Tivadar porcellángyáros és nagykereskedő. Állandó raktár porcellán- és üvegtárgyakból.
Budapest V., Dorottya-utca 14. szám.

Legrégibb keresztény
Szabászati tanintézet
urihölgyek részére
B.-né Paller Amália, Calvin-tér 8.

GÁL LAJOS

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 7.

TELEFON: 46-54.

Teljes felszerelés üveg- és porcellán-árúkból. Különlegesség színes üveg, kávé és teás csészékben. Nagy raktár képkeretekben.

KÖNYVUJDONSÁG!

A RÉGI VILÁG SZELLEMES ASSZONYAI

Irta: ifj. GONDA BÉLA.

Hirdetéseket csakis előkelő cégektől vesz fel

A TÁRSASÁG kiadóhivatala

Budapest, I., Horthy Miklós-ut 1. szám.

Telefon: József 110-88 és 58-58.

A legolcsóbb és legnagyobb családi szórakozóhely Alpesi falu az Angolparkban.

Este 1/29 órától éjjel 2 óráig az augusztusi nagy varietéműsor!

Parlagi Kornélia
és **Pintér Imre**
közkiánatra prolongálva.

Sreether
Charlie Chaplin imitátor.

Giagonda
klasszikus magyar táncaival.

Sidur
steptánc a tenyéren.

Georgette
ballett-táncosnő.

Skarli és Sekalli
excentrikusok.

Olly és Fred
a jelen táncosai.

Anita Stefani
táncművésznő,

Tarnay Loney
új műsorával.

Keszthelyi
táncos kómikus.

Rudi
akrobatikus táncok.

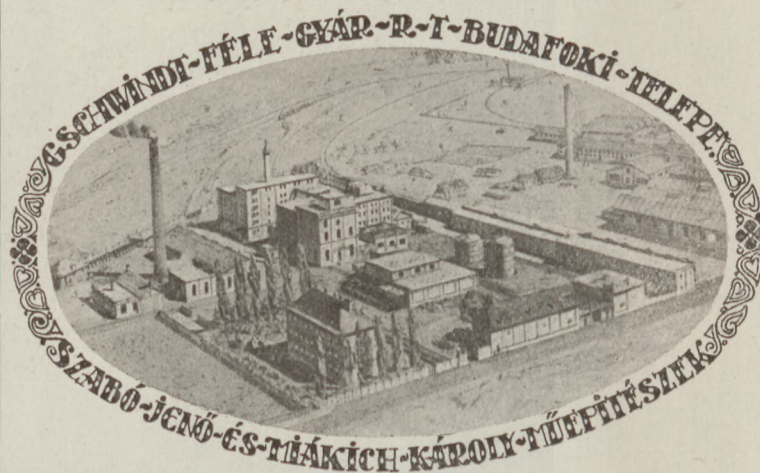
Bácskay Sándor
kómikus.

Stb. stb.

Két zenekar, jazzband. Blum Lajos karnagy. Minden igényeknek megfelelő elsőrendű **izletes magyar konyha**, kitűnő fajborok. Polgári árak. Ünnepek és vasárnap délutáni előadás.

BALATONFÖLDVÁR FÜRDŐ

! napi ellátás lakással
együtt 130.000 kor.-tól!
! Turistapenzió szobával
90.000 korona. !

MEGJELENT!

Báró Wlassics Tibor

MESÉL A LELKEM

cimű verseskötete.

Alapár 3000 kor.

Kapható a szerzőnél IV., Duna-utca 6.

PESTI NOTESZ

Ez a csodálatos város, mely Jánus-arcúval áll kelet és nyugat határmegyéjén, tele van témákkal, groteszk, furcsa és szomorú történetekkel. Csak le kell hajolni értük és fel kell őket emelni a sárból, amelyben mint elkallódott gyöngyszemek hevernek.

Aztán megtöri és kicsit kifényesíti őket az ember és lapos tenyerére téve, megmutatja: látod, »nyájas« olvasó, emellett te mindennap elmégy vakon, süketen és érzéketlenül.

*

Az egyik:

Budán, a Márvány-utca közelében, ahol tavasszal kapargáló tyukok között bárányok legelnek az üres telkeken, egy szomorú, földszintes kis sarokház ablakában egy pár cipő van kitéve. Fehér glazurbőr gyerekcipő, kissé megkopott sarokkal, látszik, hogy a zöld fűfoltokat benzinnel erősen átpucolták. Szomorú, árva cipellők, a kis gazdájuk talán már a farkasréti temető akácfái alatt pihen.

A cipők mellett cédula, ollóval gondosan, de görbén körülvágva. A cédulán szomorú, iromba írással, a fáradt, reménytelen emberek tipikus írással ez a szöveg:

Egy pár fehér: gyermekcipő 50 ezer koronáért
ELADÓ.

Venni szándékozónak tiz százalék engedmény.

Az ember a könnyein át mosolyog. A venni szándékozónak tiz százalék engedmény? Hát akkor kinek szól az ár?

Gondolatban megsimogatom a fehér cipőcskéket és az egyszerű, fáradt, kidolgozott kezet, amelyik ezt a szomorú, drága, iromba cédulát írta.

*

Ez vigabb:

Az Állatkertben vagyunk, nagy, vig társaság. És amíg az asszonyok kacagva a medvék tanyája felé haladnak, nekem egy plakát — azaz két plakát — tűnik a szemembe. A két plakát az oroszlánketrec két oldalán van kifüggesztve, feltűnő helyen, feltűnő betűkkel.

A plakátok szövege a következő:

Az oroszlánokat ne tessék simogatni,
mert harapnak.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, ez nem tréfa, ez nem beugratás: esküszöm, így áll ott, szóról-szóra: »ne tessék simogatni, mert harapnak«.

Igen tisztelt Állatkert: hát igazán van ember, aki az oroszlánokat csak úgy megsimogatja? Én úgy tudom, hogy a cirkuszban most szereplő oroszlánecsoport idomítója váltig invitálja a közönséget, hogy az ő védelme alatt tapogassák meg a híres Quo Vadis oroszlán nyakában a Rómában belelőtt golyókat, de eddig még nem akadt vállalkozó.

Aztán: »harapnak!« Te jó Isten, ha valaki a pincsi-kutyámat akarja megsimogatni, azt mondom: »Vigyázzon, mert harap!« De az oroszlán, a sivatag királya, édes uram, az leharapja a kezét könyökig, széttépi önt, de: »harap...!«

És még mondja valaki, hogy a budapesti közintézmények vezetőinek nincs érzékük a humor iránt.

Most már csak azt várom, hogy legközelebb a jó öreg Sziám kóterjén a következő tábla fog lógni:

Az elefánt elé ne tessék feküdni, mert rátaposás
esetén könnyen zuzódást szenvedhet.

„HARMATVIZ“ a legtisztább és legjobb ásványviz I., Gellért-rakpart I.
Telefon: Józs. 112-59

Fiáth Ádám.

A lila kaftán

Irtá Varga Béla.

Temetői szomorufüzek alól, báránfelhők tejszínű tájain át végtelen ivben lendül a messzeségbe a Végzet utja a Nirvana felé. A Mindenség apró Szentjános-bogárkái suhannak rajta végtelen rajokban, — lelkek, kilobbant szikrái a földön maradt porhüvelynek, hogy a szent tornácban számot adjanak földi dolgaikról az örök erőnek, akit a szent Brahma Nagy Parancsolónak nevez.

Ködpalota fehérlik a Nirvana partján, aranyszögekkel — milliárd ragyogó csillaggal — kiverit kupolája a mennyboltozat, falai fehér fellegek, amikre türkizből csiszolt csillár — a hajnalcsillag — hinti buza- virágszínű fényét. A ködpalota alján hömpölyög a Nirvana tompa morajlással, nyaldossa a felhő-lépcsőket, hova a tulsó partról keskeny szivárvány-hid vezet. A hidon egyenkint suhannak át a lelkek a palota tróntermébe. Acélszínű felhőtrónusán komoran, merev arccal ül a Nagy Parancsoló.

— Mi voltál odalent? — A szava zug, mint a mennydörgés morajlása.

A sápadt lélek halkán mesélni kezd:

— Testőr voltam a királynő udvarában. Nagyon szép volt a földi élet... Ragyogó fehér kaftánt hordtam és csillogó tört az oldalamon. A palota kertjében virágoztak a cseresznyefák, a szökőkut márványmeden-

céjén ezüst eső porzott a holdsütésben. Ott állt a királynő... Egyedül. A fák között kanyargó ösvényt figyelte, mint az őzike a vadászt. Tarka tulipánokkal átszótt csipkeruháján mint márványból faragott szobor ragyogott át a teste a hold sápadt fényében. Véremlen valami édes bódulás hintázott.

— A szerelem — mordult gunyosan a Nagy Parancsoló és arcán fanyar mosoly lopódzott keresztül. — Igen, a szerelem. Ismerlek már benneteket. Mind azzal jöttök. Micsoda pokolvirág lehet az odalent, hogy megmérgez mindent.

— Igen... szerelem. Fűszeres illatokat lehelt az éjszaka... Közelébe lopakodtam. Észrevett. Nem haragudott. Fiatal voltam és erős, mint egy gangesparti mezőn izmosodott bika. Mosolygott rám és nem bánta, amikor átötlettem. A csókja perzselt és a cseresznyefák árnyékában szerelmet párazott a pázsit. Ezért a percért érdemes volt élni odalenn... Mikor azt sugta, hogy csak engem szeret, úgy csilingelt a hangja, mint májusi éjszakákon a harangvirág. Hívott, hogy másik este is menjek: későbbben, amikor lefelé hajlik a Göncölszekér rudja. Még az első csillag se gyult ki, amikor már megbujtam a kertben. Lestem a Göncölszekeret, de a rudja sehogysem akart lefelé hajlani. Apró csillag-

Autókiállítás angol, francia, olasz és amerikai autógyárak legújabb modelljeiből. Autó Szalon Oktogon-tér. Telefon: 106-04.

MICHELIN PNEU

SZILÁRD, Lázár-utca 14. Tel. 131-28.

szemeit gunyosan hunyorgatta, mintha engemet akarna kikacagni. Nem bírtam tovább... Előlopakodtam a sűrű fák között. A szökőkút párkányán ült a királynő, de nem egyedül. Lila kaftánt viselt a másik: megismertem Hilmit, a kapitányt. Láttam, amikor megcsókolta. És eltűntek a ciklámen-szegélyes ösvényén a sűrű fák között. Egyszer csak éreztem, hogy marokban a tör... Utánuk akartam rohanni, de gyökeret vert a lábam. Most már tudom: a csalódás volt. És nem is haragudtam már. Odalent mindenkinek szabad szeretni. A föld tengelye a szerelem. A tör marokban volt, nem dugtam vissza. A mellembe döftem... Kezdjük elülről...

— Elég! — szólt a Nagy Parancsoló. — Megérdemelnéd, hogy számár képében vagy elefánt formájában menj vissza a földre, de azok sokáig élnek, hosszú lenne a vezeklésed. Kutya leszel. Tanuld meg odalent, hogy hűségesen vigyázz arra, amit egyszer megszerezted, még ha szerelem is az.

A palotakertben, a szökőkutnál holtan letek a szolgák egy fehérkaftános udvari katonát. Senki sem tudta, ki döfte szívébe a tört. Nagy pompával temette el a királynő az udvari temetőben, a gesztenyesor végén. Sirkövet is faragtatott neki hófehér márványból. A gesztenyefák rózsaszínű szirmokkal havazták tele a sirt. Egyszer, egy késő alkonyatkor a temetőben sétált a királynő. Izzópiros tubarózsa-csokrot tartott a kezében, odatette a sirhalomra. A hant mögül két zöldtűzű szem meredt reá. Feketeszőrű kis kutya volt. Hálás nyöszörgéssel sompolygott a királynő lábaihoz és könnyőrgön, félnéken nézett reá. A királynő megsajnálta és magával vitte a palotába. Engedelmes kis kutya volt, csillogó emberszemekkel. Kedvence lett a királynőnek és ágyastermében, az ottomán párnáin csinált fekvőhelyet számára. Szelid volt mindenkire, csak egyszer szűkölt keservesen, amikor egy tavaszi hajnalon a lilakaftános kapitány surrant az ágyasterembe. Mintha irigyelte volna a csókok csilingelését, az ölelést, szomorú szeme mintha opálszín könnyekbe borult volna. A szűkölése embersírás volt.

Reggelre holtan letek a királynőt az udvarhölgyei. A toroka volt átharapva. És a kiskutya eltűnt nyomtalanul.

Temetői szomorufüzek alól, báránnyelűk tejszínű tájain át végtelen ivben lendül a Végzet útja a Nirvana felé. A Mindenség apró Szentjánosbogárkái: lelkek suhannak rajta végtelen sorokban, át a szivárványhidon, be a trónterembe, hol a hajnalcsillag — mint türkizből csiszolt csillár — hinti buzavirág szín fényét a sápadt lelkekre s a Nagy Parancsolóra.

— Mi voltál odalent? — kérdi a Nagy Parancsoló és zug a hangja, mint a mennydörgés morajlása.

— Királynő voltam és asszony. Szerettem.

— Hm... Megint csak az az átkozott szerelem, — dörmögte a Nagy Parancsoló. — Szerettem: a föld mérget illatozó pokolvirága.

— Igen... Szerettem... Nem lett volna szabad, csak azt az egyet, akit nekem rendelt a szent Brahma, — isteni ágyékból származó uramat... Öreg volt, utálatos és a szakála örökké dohányzagú. Amikor meghalt, trónt hagyott reám és meredek falak közé zárt rabságot. A népemen tudtam uralkodni, de önmagamon

nem. Olyan hideg volt az aranyos trónus és olyan meleg a májusi éjszakák... A testem vágyban égett és hideg vánkost öleltem... Odakint szerelmesen bólogattak a virágba borult cseresznyefák, mámoros illat zuhogott be az ablakon és én kirohantam a csillagos éjszakába. Asszonyisikoltással hívtam az életet... Harmatos pázsiton hemperegtem, szerettem, csókoltam és édes ájulásba bódítottak keményizmu férfikarok. Szép volt fehér kaftánban és a lila kaftános is olyan gyönyörű volt... Leszálltam a trónról, hogy magamhoz ölelhessem az életet. Büntess meg érte, Nagy Parancsoló...

— Megérdemelnéd, hogy macska formájában menj vissza a földre, mert nem ismerted a hűséget, de a macska nem él sokáig, — rövid volna a vezeklésed. Azt se akarom, hogy tulsokáig szenvedj, mert az asszonyiszívben a szerelem és a hűtlenség ikertestvérek s az asszonylélek sohasem tud erős lenni. Légy hát kutya és tanuld meg odalent, hogy még egy koncert is hűséggel tartozol annak, aki házába befogad.

A nemzete mélységes gyásza kísérte sirjába a királynőt. Fehér márványszobrát hétország legelső szobrása faragta. Szennedő arcán a lemondás mosolya hervad: márványba vésett örök szomorúság, kezében mirtusból és tövisből font koszorúval, mely még Brahma szerint is az ártatlanságot és lemondó hűséget jelképezi.

A királyi palota kertjében a gesztenyesor végén ólálkodik az ősz. Bronzszínű faleveleket kerget a szél, borzas nagy fejüket szomorúan bólogatják a krizantémumok.

Éjféle órán egy sirhant mögül elősompolyog egy kis fekete kutya, a másik sir mögül meg egy kis fehér kutya, összedugják nedves kis orrukat, aztán boldogan, mint régi ismerősök kergetőznek a dértől csillogó avaron. És együtt csaholnak a holdra, mely ezüst pókhálót ereget a márvány sarkokba.

Kaftánban vagy divatos párisi öltözetben, tropikus tájak buja illatában, sétaterek hullámozó nyüzgésében vagy abszintgőz mámorában, mindenütt megfogamzik ez a pokolvirág, ha májusba zsendül az élet, a vér és isteni parancsolat tövisein át is gyökeret ver a földön loholók ereiben. Gőgös királynők biborpalástjának rancsaiban kergetőzik, suttog a selyemszoknyák suhogásában, ott settenkedik kis cselédlányok imakönyvében és hajtja, forgatja, kergeti a Mindenség apró Szentjánosbogárkát keresztül-kasul a Nagy Parancsoló sivar ösvényein temetői szomorufüzek alá, báránnyelűk tejszínű tájain át, soha véget nem érő rajokban a Nirvana felé.

**Azonnal beköltözhető
új családi házak
és telkek eladók.**

Tulajdonos:
BÉKESI R.-T.
VII. kerület, Almássy-tér 8. szám.
Telefon: József 124-98.

A vándormadárhoz.

Irta: Giosuè Carducci.

Olaszból fordította: Zoltán Vilmos.

Zord ősz jöttével, lég zarándoka,
Te látni mégy, mit szived, lelked áhit,
A Nilust és Egyiptom rózsafáit,
S lakást cserélsz csupán, hazát soha.

Szivedbe, míg bolyongsz ide-oda,
A honvágy egyszer mégis tán beállit
Lángként kigyúl és lelkedbe világít
Legelső fészked édes otthona.

Ha majd pihenni fáradtan, letörten
Leszállsz az Apenninek erdejére
Olajfalombos márványhalmokon,

Egy kertövezte házat lelsz a völgyben,
S ha uj urának nincsen ellenére,
Köszönts nevében, én zarándokom!

Szerelmek.

Irta: Bobula Ida.

Vannak szerelmek, vigak tavaszosak,
Asszony meg férfi nagy találkozás.
Fényes lánczeme emberélet-sornak —
És az uj élet mosolyog utána.

Vannak szerelmek, lázasak és forrók,
Béfydi őket éj denevérszárnya,
Kéjes, de meddő ott a mámoros csók —
Zörgő halálfej vigyorog utána.

És van szerelem, tiszta, mint a friss hó,
Fehér gondolat, végtelenbe szállva —
A zengő szférák dalához hasonló
Halk muzsikaszó támad csak utána.

Szivem, ha az óra üt ...

Irta: Zoltán Vilmos.

Szivem, ha az óra üt
S válni kell, az lesz halálunk,
S mert gyógyulást nem találunk,
Szerte bolygunk majd mindenütt...

Oh a válás mély sebet üt,
Arra enyhet, irt nem találunk...
Szivem, ha az óra üt
S válni kell, az lesz halálunk.

Nap ránk már sohase' süit,
S mert egymásra nem találunk,
Majd sirva, zokogva járunk
S szerte bolygunk majd mindenütt,
Szivem, ha az óra üt...

Budapesti szanatóriumok és gyógyintézetek:

Dr. Pajor Sanatorium Budapest
VIII, Vas-utca 17.
Ideg-, belbeteg, üdülők gyógyhelye. Diétás kurák,
vizkurák, Zander stb. bejárók részére is.
Sebészeti, urológia, szülészet, orthopädia.

Bőrgyógyítás és orvosi kozmetika
Dr. Justus kórházi főorvos
intézete, Budapest, IV., Ferencz
József-rakpart 26. Tel.: József-56-76.
Rendelés 12—1-ig és 3—4-ig.

A Társaság

Augusztia főhercegasszonya „Bellevue“-ben.

Lukács Györgyné Perényi Madoly bárónő csillagkeresztes hölgy Augusztia kir. hercegnő Ó Fensége tiszteletére folyó hó 18-án hétfőn este 9 órakor vacsorát adott a budai »Bellevue« szállóban. A vacsorán résztvettek Augusztia és Zsófia kir. hercegnők, Barkóczy Ilona bárónő, alapítványi hölgy, Jekelfalussy Zoltán kamarás, titkos tanácsos és felesége, Lučisch és Konek ellentengernagyok, Lukács György kamarás, titkos tanácsos és felesége, gróf Pongrácz Ferenc kamarás, Szemző Aglae alapítványi hölgy, báró Lukács Miklós, dr. Gogolák Károly miniszteri tanácsos, mosóczi Holbesz Aladár és báró Thierry ellentengernagy. A legjobb hangulatban lefolyt vacsora után a Fenségek megtekintették a »Bar«-ban a modern táncokat s magas megelégedésüket és tetszésüket nyilvánították úgy a kitünően sikerült vacsora, ami a szállótulajdonos Raposa Margit érdeme volt, mint a helyiség kellemes és szép fekvése felett s a legszívélyesebben bucsuztak a vendéglátó háziasszonytól, Lukács Györgynétől s a jelenvolt vendégektől.

*

Esküvő. Nagylaki Osváth István földbirtokos, a »Natura« ipari, vegyipari és gyógynövénytermelő, feldolgozó és értékesítő r.-t. ügyvezető igazgatója, a Lányi Péter Pál drogeria tulajdonosa (Királyi bérpalota, Ferenciek-tere), megtartotta esküvőjét szépvísi és radnóthi Dahó Margit urleánnyal.

*

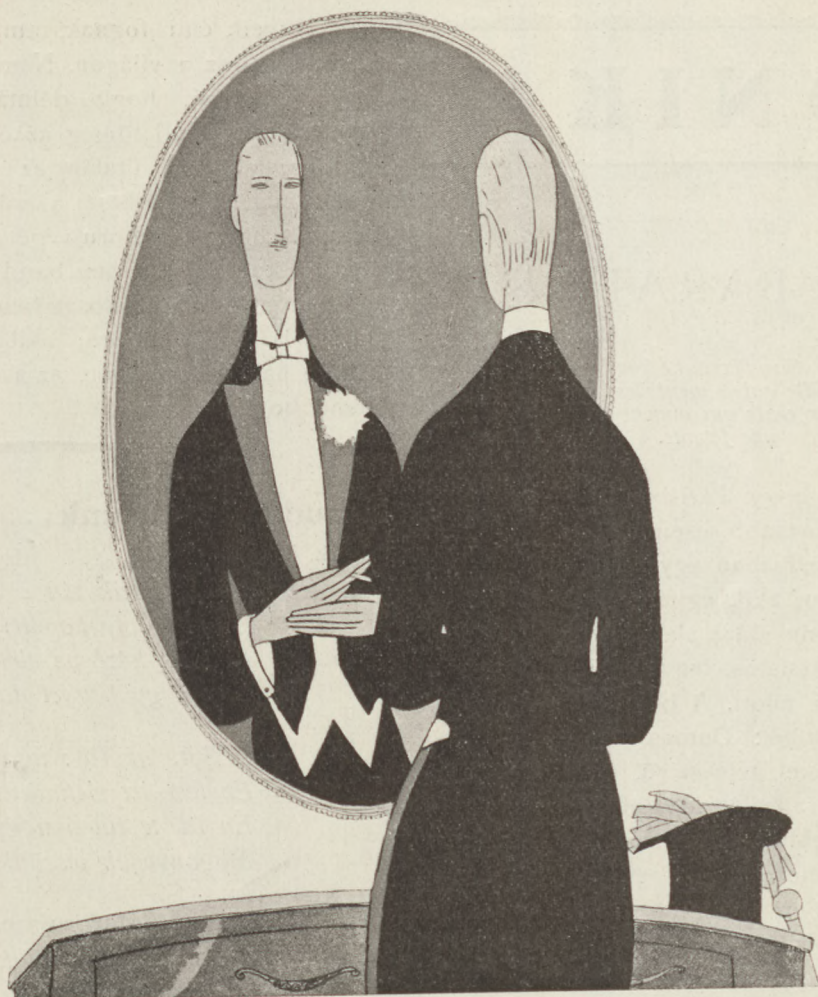
Földes-féle Margit crème, puder, szappan, kölni viz, világhírű arc- és testápoló készítmények.

Egészségesnek lenni

a legkönnyebb! Mértékletes élet, rendszeres munka és naponta egy-néhány csésze jó, tiszta babkávét megóvják testünket a betegségtől.

A kávé azonban a legjobb minőségű és helyesen pörkölt legyen, minden pótlék hozzáadása nélkül.

Meinl Gyula r.-t.

— A Gentleman —

Az a kevés, amit a jövő tél férfidivatjáról tudunk, nem éppen örvendetes. Ugy látszik, a férfidivatban is be akarják vezetni az örök változást, úgy, hogy egy ruha sem lesz tovább hordható egy szezonnál.

Először is — hiszen csak meg lehetne csipni azt, aki ezeket a kreációkat elköveti — a kabát már megint rövid.

Alig, hogy egy kissé örülhettünk a rendes, hosszú szakkóknak, amelyekben az ember dereka csakugyan a derekán volt és nem a melle közepén, alig, hogy eltűntek a három év előtti rettenetes rövid kabátok, amelyekben mindenki úgy nézett ki, mintha a kis öccse ruháit vette volna fel, vagy a mellényére ujjakat varratott volna: már megint rövidül a kabát.

Ezuttal, ahogy a szakemberek mondják, »a vál-lon át«. Ezt úgy kell érteni, hogy a szakkó azért rövi-

debb, hogy a váll — ez a tavalyi tendencia folytatása — annál szélesebbnek nézzen ki. Az új szakkó tehát: vállban széles és onnan egyenes, befeléeső vonalban megy a csipőkhöz, a derékbevágás tehát egyszerre csak a csipő alá kerül.

Ennek természetes következménye, hogy a revers hosszabb és a gombok mélyebbre kerülnek.

A mellény kétsoros, alól egyenes szabású. A két sor gomb oly messze van egymástól, hogy mellényzsebnek a gombok vonalában nem marad hely, a zsebek tehát följebb kerülnek.

A szakkók ujabban kétsorosak, a sötét kabáthoz a galambszürké nadrág erősen tartja magát.

Néhány divatcég — hányadszor? — megpróbálja a színes frakkot lanszirozni. Ezuttal sötétkék színben.

KOLLARIT
BÖRLEMEZ

TELEFON: 12-54, 93-45.

legjobb tetőfedőanyag
Fedési munkákat vállal:
Kollár Miklós és Breitner
Ujpest—Monfalcone.
Budapest, Bajza-utca 28.

Házilag készült finom női fehérneműk.
Teljes menyasszonyi keletyék
HEVES LAJOS cégnél Budapest IV. ker.,
Bécsi-utca 8. szám.
Lenvásznak, lenbatisztok, lynosok, chifonok,
percalinok, asztalterítékek csakis elsőrendű minőségben.

KRÓNKA

A NŐK BARÁTJA

Sur dix mille hommes, il y en a huit mille qui aiment les femmes, cinq ou six cents qui aiment la femme, un qui aime une femme. A. Dumas fils.

Száz éve annak, hogy Párisban a világ egyik legparadoxabb és legfurcsább eseménye megtörtént: egy külvárosi manzardszobában egyszerre, egy órában született két híres ember, akik egyuttal apa és fiu.

A szobában, a ferde ablak alatt, melyen a francia metropolis egének varázslatos, lágy kékje mosolygott be, egy kicsike bölcső állott. A bölcsőben egy alig pár órás, siró emberbimbó: Dumas fils — a bölcső fölé pedig az a kincsekkel tele szívű, de örökké üres zsebű óriás hajol, akit a világirodalom Dumas pere néven ismer és aki — ebben a minőségében — szintén csak egynéhány órája létezett.

A fiucska külsejében többet örökölt anyjától, a szelid, kékszemű párisi varrólánytól, mint a bozontos, superlativusukban élő apjától — és legendás mulatt ósanyától ő már talán csak hajának könnyű bodrozottságát kapta emlékeztetőül.

A két Dumas — a világirodalom egyik legkedvesebb és legmeghatóbb képe. Barátok, bajtársak, két ragyogó csillaga a francia litteraturának — akik amellet rokon kötelékükből folyó kötelességeiket is halálosan komolyan veszik, amennyiben a fiu mindig gondosan vigyáz a könnyelmű pere-re, míg ez sohase mulasztja el, hogy fantasztikus escapádjait — különösen ha baj van — fiának bűnbánóan meg ne gyónja.

Dumas fils irodalmilag sem utóda, sem követője nem volt apjának, akitől alapjában véve csak meglátó képességét, a problémák megérzését és a megírás folyékony természetességét örökölte.

Dumas fils műveinek világnézetére anyja, a halvány, hamar elhervadt fille-mere, a kékszemű párisi varrólány van döntő befolyással.

A varrólány fia, aki még életében legragyogóbb csillaga a francia szinműirodalomnak (egyetlen komolyan vehető ellenfele, Augier, a nyárspolgároknak szánt »genre parapluie« kultiválta), minden művében a társadalmi előítéletek áldozatait — különösen a nőket — védi és minden műve felett ott lebeg a kitaszított, szerelmében megalázott fille-mere-nek és vele minden megalázott, kitaszított szerelmes asszonynak bánatos, megadó mosolya.

Ő a nők örök és halhatatlan barátja, mint ahogy a mulatt nő unokája az örök kalandor, az örök Monte Christo.

Műveik élni fognak, amíg csak nyomtatott betű és rivalda lesz a világon. Nem baj, hogy olcsó kiadásban, nem baj, hogy délutáni előadáson: a naiv, lágy szívű és hívő tömeg az ő igazi közönségük — és ki tudja, talán egyáltalán az egyetlen igazi közönség.

Amíg könny lesz a világon: siratni fogják a kaméliás hölgy szomorú végét és ismeretlen kezek ma, a dollár-kurzus és a jazz-band korában is mindennap virágot hintenek a halálosan beteg és halálosan szerelmes Duplessis Mária sírjára, akit Gautier Margit néven örökké halhatatlanná tett az asszonyi szív első, könnyes szemü boncolója.

Hazudik az életünk...

Irta Ch. P.

*Csak játszik tán a Sors velünk:
(A játék oly kopott)
Kettőnk közé az életünk
Egy nagy hegyet dobott.*

*A Sors akarta: úgy legyen
Ez lesz az életünk:
Én itt, te túl a nagy hegyen
Magányosak leszünk.*

*Mesék királykisasszonya,
Mohos kemény falak,
Áthághatatlan nagy hegyek
Bezárva tartanak.*

*De hasztalan: falon, hegyen
A lelke átörpül.
És elkísérnek álmaid
Hegyek, falak mögül.*

*Enyém a lelke — hasztalan
Százszor bezárnak is.
Enyéme éjjel álmaid
S a nappalod hamis.*

*S élve ezt az életet
Leszünk reá tanuk:
Lelkünknek álma volt igaz,
S az életünk hazug.*

Abbazia Laurana

**Hotel Quarnero
Hotel Regina (volt Stefánia)
Grand Hotel Lovrana**

*Teljes penzio (szoba, reggeli, öt fogásos lunch és diner)
40 lírától kezdve.*

Felvilágosítások (vizum, hálókocsijegy, vasuti jegy és külföldi valuta beszerzés, valamint szobaelőjegyzés) a Magyar-Olasz Bank összes fiókjaiban és a Britannia-Szállóban.

Az ifju király

Irtá Balla Ignác.

A birodalma olyan volt, mint valami szinpadi meseország: kicsi, napfényben ragyogó és boldog. Még a magas, hóborította határhegyei is csak kásahegyek voltak, amelyeken át csupán azok juthattak be a meseországba, akik előbb átették magukat a rengeteg kásán. Ezek a hegyek nemcsak a határait jelezték a boldog kis országnak, hanem szimbólumai is voltak az ifju király birodalmának: ingyen adtak eleséget mindenkinek és ebben a kis országban — nem hiába volt meseország — nemcsak hogy az élelmiszer-dragaságot, de még a pénz értékét sem ismerték.

A kása nem valami arisztokratikus eledel és az elfinomult uri gyomrok be se tudják venni. Már pedig az ifju király birodalmába csak az juthatott be a szomszédos nagy államokból, aki előbb átette magát a saját kásahegyén és hozzászoktatta gyomrát az örökös kásaevéshez. Talán ezért nem csábította az ideges kalandorokat ez az egyszerű, puritán kis ország: a kötelező kásaevés elriasztotta a legelszántabb iparlovagokat is. Évszázadokon át nem akadt senki, aki megostromolta volna a nagy, fehér kásahegyeket és így az ifju király országa szüz maradt a nagyhangu reformoktól, ami egyértelmű volt azzal, hogy — boldog maradt a maga egyszerűségében. A nagy világ nem tudott semmit arról, hogy mi van a hegyeken túl.

A király igazi uralkodó volt itt, akinek tetteit nem a parlament kormányozza, lépéseit nem a ceremóniamester irányítja. Az ő akarata nem is akarat, de mindjárt szentesített törvényszámba ment, amit annál könnyebb volt betartani, mert ő maga, saját felkent személyében ügyelt arra, hogy engedelmeskedjenek neki. Kancellárja — a róka-arcu — csak azért lábatlankodott mindig körülötte, hogy mint tapasztalt öreg ur, tanácsaival szolgáljon az ifju és még tapasztalatlan uralkodónak, de egyáltalán nem vetette föl a kabinetkérdést, ha az ifju király történetesen fittyet hányt a tanácsokra. Ő megtette a kötelességét — mással nem törődött. Az ifju király viszont azután tehetett, amit akart.

Amikor az ifju király betöltötte huszonegyedik életévét, a róka-arcu kancellár mély meghajlással így szólt:

— Felső, itt az ideje, hogy komolyan vedd hivatásodat és most már a jövőre is gondold!

Az ifju király komoly arccal felelt:

— A jövő éppen olyan, mint a múlt: rejtély marad örökre mind a kettő. Ki tudja pontosan, hogy mi történt tényleg a múltban és ki tudhatja, hogy mi

fog történni a jövőben? Vagy te talán a jövőbe látsz?

A róka-arcu vén kancellár lefedt ajkán különös mosoly játszadozott.

— Nem, avval én sem dicsekedhetek el. De vannak bizonyos óvóintézkedések. Minden nép katasztrófája a háboru. És a háboru elkerülésére kipróbált receptünk van ebben az országban.

Elgondolkozott az ifju király. A háboru véres borzalma láta maga előtt: felperzselt falvakat, üszkös romokat, az ut mentén átszurt szívű, sáros, rongyos, fejetlen katonákat. És komolyan kérdezte:

— És mi az a titkos recept, amivel a háborut el lehet kerülni?

A vén kancellár ravaszdi arca még mindig mosolygott, úgy válaszolt:

— Szeresd a népet!

Az ifju király más feleletet várt. Valami nagy államtitkot, amit csak most árulnak el neki, amikor huszonegyesztendő lett. Valami titkos paktumot a szomszédos országokkal. És ehelyett a kancellár, nagy titokzatosan utszéli frázist sug a fülébe:

Haragosan hátat fordított a kancellárnak:

— Eh! Már te is csak elcsépelet banalitásokat tudsz mondani, mint egy vén kisasszony. Aztán megint a kancellár felé fordult, a szeme közé nézett és úgy kérdezte: — Hát én talán nem szeretem a népet, a te tanácsod nélkül is? Ezt a nagy titkot tartogattad számomra, a születésnapomra, amikor hivatalosan is a férfikorba léptem? Öreg, öreg, azt hiszem, itt az ideje, hogy penzióba menj!

A kancellár arca nem merevedett meg, fölényesen mosolygott most is:

— Felső, te még fiatal vagy, nem érted a szavak teljes értelmét. Amit a szavak mondanak, az még nem minden: ami a szavak mögött van, azt is meg kell érteni, mert az gyakran mást jelent, mint amit a megszokott szavakkal kimondunk. Én azt mondtam: szeresd a népet! A népet, amely jó. A népet, amely gyöngé. És a népben is a — gyöngébb nemet. A nép jó, a nép sohasem akar háborut. És hogy te se akarhass, annak csak egy veheted elejét, ha országodban mindenkit csak egyformán szólíthatsz, a legszebb, a királyhoz legméltóbb szóval, így: — Fiam. — Ezért nemcsak a nép, a jelen, de az utókor is hálás lesz neked és... közben magad is örömeled leled benne. Megértettél, felső?

A felség pedig megértette kancellárját, aki — be-
látta — okos, előrelátó államférfi. Ettől kezdve, hogy
hivatalosan is belépett a férfikorba, napjai, de még
éjszakái javarészt is a nép között töltötte. De a nép
tágas és sokat jelentő fogalmában is bölcs distinkciót
tett — kancellárja tanácsa szerint — és főként a gyön-
gébb nemet szerette.

— A gyöngye szorul leginkább a szeretetre! —
buzdította a kancellár.

És ő, aki nemcsak nemes szivű, de ifju király is
volt, megkönyörült a gyöngéken. Fölkereste őket, ami-
kor marokszedés után a széna aljában megpihentek és
bekopogtatott hozzájuk téli esteiken, takaros, fehérre
meszelt házikóikban is. Komolyan vette hivatását, hogy
a jó királynak szeretnie kell a népet. Ezekre az utjaira
— természetesen — nem vitte el aranykoronáját, de
elvitte fiatalságát, daliás szépségét és országának min-
den szép lánya, asszonya minden este boldog bizony-
talanságban várta, hogy talán megint őhozá látogat el
az ifju király.

A vén, rókaarcu kancellár meglegedetten bólo-
gatott, amikor látta, hogy uralkodója ennyire megsziv-
lelte az ő szerény tanácsát. És talán ezért volt mindig
olyan jókedvű — ezt egyébként a história fogja el-
dönteni, Cliót pedig nem szabad apodiktikus kijelen-
tésekkel befolyásolni —, hogy egyre-másra osztogatta
a kitüntetések az ifju király efajta utjai után. A dolog-
ban csak az volt különös, hogy a kancellár mindig
csak másnap állított be oda, ahol a király járt. De
viszont az ordókat mindig a férfiak mellére akasztotta.
Azért volt kancellár és okos ember, hogy mindig talál-
jon valami címet az ordóadásra.

Az ifju király egyre jobban és jobban belátta,
hogy vén kancellárjának mindenben igaza volt. Szerette
a népet, a nép is szerette őt és közben — önmagának
is öröme telt hivatásában. Amint pedig az évek mul-
tak, lassankint mindenkit már csak úgy szólított:

— Fiam!

Ezt azonban természetesen csak akkor engedte
meg már magának, amikor megjelenésében tényleg volt
valami apai tekintélyesség is. Igaz ugyan, hogy ekkor
már nem volt többé olyan daliás, de viszont annál
őszintébben szerette a népet.

Az évek multak... És egyszer csak meghalt a
vén kancellár is. Mert hiába, a meseországban is meg-
halnak az emberek, még ha kancellárok is voltak. A
király — ekkor már ő se volt ifju király, mert még a
meseország királyai is megöregednek idővel — őszin-
tén megsiratta bölcs tanácsadóját és — más kancellár
után nézett. Hiába, erre szükségük van a királyoknak.
Bármilyen kicsi is egy ország és bármilyen tetterős is
a király, kancellár nélkül elakad a kormány szekere.
A királyságnak is vannak kellemetlen oldalai, — ki
intézné el azokat, ha nem a kancellár! A király, még
a csöppnyi meseországban, a kásahegy mögött sem ér
rá, hogy minden apró dologgal önmaga foglalkozzon.

De az új kancellárral már nem volt olyan szeren-
cséje a királynak, mint a régivel. Ez ősmerte azt a
titkos ösvényt, amely a kásahegyen át kivezetett a
nagyvilágba, járt is odaát a szomszédos országokban és
ugyanevezett fináncseni volt. Új, pénzügyi alapokra
akarta fektetni az országot:

— Mérhetetlen kincs hever itt parlagon, — dekla-
málta hivatalba lépése után a királynak. — A kása-

hegyek termékeinek piacot kell nyitni: meg kell terem-
tenünk a kásaexportot. A kása, ha nem is előkelő
eledel, de fölöttébb tápláló. A szomszédos országokban
millió és millió ember nyomorog, éhezik, mert még kása
se jut nekik. Ha pár méterrel alacsonyabbak lesznek a
kásahegyeink ormai, azért a mi országunk mégis csak
a miénk marad, viszont rengeteg pénzhez jutunk. A
kásahegyeket értékesíteni fogjuk.

A király sohasem törődött ilyen rideg, anyagi
ügyekkel. Talán nem is értett hozzá. Ráhagyta, csinál-
jon amit akar és amit tud.

De az új kancellár többet akart, mint amennyit
tudott: a kásaexportot csak akarta, de nem tudta meg-
teremteni. A szomszédos országok — csupa előkelő,
finom ország — nem akarták beereszteni a kását.
Fináncokat állítottak a határra, aztán — amikor az új
kancellár egyre jobban kardoskodott — katonákat,
ágyukat, gépfegyvereket.

— Ezt mi sem nézhetjük tétlenül, — pattogott
az új kancellár, amikor jelentést tett a királynak a
helyzetről. — Ha ők katonákkal tömik meg a határt,
mi is azt tesszük. És ha nem engednek, hát legyen
háboru! Ők akarják, hát legyen!

A meseország királya ekkor már nem volt ifju,
de viszont bölcs volt.

Szemét az új kancellárra emelte és csak annyit
mondott:

— Háboru?

— Igen, háboru, — pattogott tovább az új kan-
cellár. — Az ország létérdeke, de meg a presztizse is
azt kívánja. Nem türhetjük, hogy megfojtsanak a saját
kásánkban!

A király fölállt trónusáról. Odament az ablakhoz,
kitárta az ablak mindkét szárnyát és lemutatott a palota
előtti nagy térré, amelyen asszonyok, lányok, gyerekek,
férfiak sütkéreztek gondtalanul a napsütésben.

— Nézz le, — mondta komolyan — ezek mind
az én gyermekeim, akik fölött atyai szeretettel őrköd-
döm. Ők semmit sem tudnak arról, amit te akarsz. És
te semmit sem tudsz arról, amit én tudok.

Elhallgatott. Lehunyta a szemét — és maga elé
idézte a háboru véres borzalmait: a felperzselt falukat,
üszkös romokat, az ut mentén átszurt szivű, sáros, ron-
gyos, fejetlen katonákat, akik mind az ő gyermekei, az
ő fiai, véreből vérei, lelkéből lelkei... És most vágó-
hidra küldje a saját fiait? Nem! Soha!

— De a kásaexport... az új jövedelmek...!
— hebegte most az új kancellár.

A király ismét ránézett. Mintha idegen világból
tévedt volna rá a tekintete.

— Eddig is megvoltunk nélküle, ezután is meg-
leszünk, — felelte a király és eszébe jutott régi, vén
kancellárja, aki bölcs volt és — előrelátó.

... A meseország historikusai pedig fel fogják
jegyezni, hogy a kásahegyek mögött ekkor történt meg
először, hogy a király kiadta egy kancellár utját, ami
pedig ott örökös hivatalt jelentett.

Az új kancellár megbukott. És a háboru elmaradt.

*

De persze, ez csak a meseországban történhetett
meg. És ott is csak úgy, hogy az első kancellár — Isten
nyugosztalja — bölcs és előrelátó tanácsokkal látta el
a királyt, aki megszivlelte e tanácsokat, melyekben —
ő boldog ifjuság! — örömet is lelte.

NYÁRI KÖNYVEK

Nyári könyvek és nyári darabok — a sznobok, az álnagszerűk, a talmi klasszikusok állandó megvetéseinek tárgyai. Pedig a jól megírt, csak szórakoztatni akaró történetek Bismarkra és Göthére hivatkozhatnának, mint pártfogókra, akik — nem átalották nyilvánosan bevalani, hogy komoly és mély munkák után — üdülésül — szívesen vesznek kezükbe egy jó kalandortörténetet.

* * *

Azonban úgy látszik, mintha a háboru utáni irodalmi fejlődés elhagyná az 1913—14-ben kulmináló agyonpszihologizált regények vonalát, és visszakanyarodna az írásmű ősforrásához, a meséhez, a történethez.

A régi ut nem is vezethetett már sehova. A lélek-analízis, melyet a németek Ibsen, Strindberg és Dosztojevsky nyomán képtelenül tulfejlesztettek, megölt minden cselekményt. A könyvekben nem történt semmi — husz oldalt foglal el annak az elmondása, ami egy városi irnok lelkében történik, amíg reggel ágyától a reggeliző asztaláig megy.

Ebből a zsákutcából most — főleg az angolok és franciák vezetésével — energikusan visszafordult a háboru utáni irodalom. A könyv újra érdekes akar lenni, — a mese, a történet, az izgalom újra jelentős tényezője az írásműnek.

Külső symptomák: a nagy, romantikus elbeszélők — *Dickens, Dumas, Stefenson, Hugó* — művei minden nyelven új kiadásokat érnek, Defoenek, a *Robinzon* örökéletű szerzőjének új, eddig ismeretlen könyveit ássák ki — ez az áramlat még a réges-régen irodalmi halottnak hitt Sue regényeit is magával ragadta és újra modernné tette.

*

A favoritok élén ebben a percben — és már egy éve — *Jack London* fut, hallatlanul izgalmas és érdekfeszítő novelláival és regényeivel. Itthon vagy külföldön minden kirakatban, minden folyóiratban az ő műveivel találkozunk, a francia *Je sais tout* most hozza harmadik folytatásban a *Nap fiát*.

Ennek a — majdnem párját ritkító sikernek — *Jack London* nagy írói kvalitásain kívül egy érdekes, intim oka is van. *Jack London* — akinek hányatott, kalandokkal teli élete még a könyveinél is érdekesebb — pár éve eltűnt. Meghalt-e, nem-e — senki se tudja. Örökösei nem maradtak és így művei, könyvkiadói nyelven szólva, »szabadok«.

Nem kell értük honoráriumot fizetni.

Ez egyik nagyon fontos oka annak, hogy a világ összes kiadói a *Jack London*-regényekre vetik magukat és valósággal ontják őket.

Azonban ki tudja: hátha *Jack London*, aki annyi nagyszerű történetet gondolt ki, most az élete legnagyobb — és legjövödelmezőbb — trükkjét provokálta? Ha *Jack London* nem halt meg, ha egyszerre előtöppanna: számokban alig kifejezhető összegű honoráriumot kellene hogy kapjon a világ összes kiadótól, akik éppen az »ingyen«-re való tekintettel vették annyira pártfogásukba a csodálatos életű »tramp« könyveit.

*

Az új izlés jele, hogy a regény mer minden kosztüm, jelmez, kulissza nélkül érdekes lenni. A háboru előtti német írók, ha már izgatott, érdekeset akartak produkálni: legalább egy adag kaballát, buddhizmust vagy freudizmust keverték bele, mintegy engesztelésül. A mai regénynek nem kell ez a »kulturostyia« és azok, akik a regénynek ezt a fajtáját nagy sikerrel kultiválták (*Meyrink, Livers*), alig produkálnak valamit. Régi műveik azonban — részben *Kubin Alfréd* zseniális grafikáival — még mindig népszerűek és új kiadásokat érnek. Féléve a bécsi *Kammerspiele* a híres és hírhedt *Hraunet* színpadra is hozta, azonban siker nélkül. A színpadon husból és vérből való színészek játékában a regény misztikus finomságai elvesztek, durvaságai azonban annál jobban kiélesedtek.

*

A szenzációs regény háboruelőtti írói kevés kivétellel mind produkálnak. *Maurice Leblanc* *Arsén Lupinje* a magyar olvasóközönségnek is jó ismerőse, míg *Roule-*

Minden könyv, folyóirat, divatlap beszerezhető az Általános Beszerzési és Szállítási Rt. könyvesboltjában, Váci-utca 1—3.

tabill, a zseniális riporter, Gaston Leroux állandó alakja, nálunk teljesen ismeretlen. Ami kár, mert Rouletabill kultiváltabb és érdekesebb, mint az utóbbi időben már kissé fáradt Lupin, akin gyakran érzik, hogy csak a könyvkiadó unszolására követ el újabb stikliket.

*

Conan Doyle — a Sherlock Holmes-történetek utólrhetetlen írója — 1914 óta különös változásokon esett át. Ő, akinek főerőssége a reális meglátás és abszolút borotvaéles logika volt, a háboru óta szívvlelélekkel spiritiszta lett és csak spiritiszta könyveket ír. Az, hogy a háboruban elesett egyetlen fiával egy spiritiszta-szeánszon állítólag ismételten beszélt, teljesen a szellemvilág felé fordította a legreálisabb detektívhistóriák íróját.

A német és magyar könyvpiacra ujabban egy új Conan Doyle jelent meg: Sherlock Holmes halála. Visszatért-e az író régi szerelméhez, vagy egy régi, eddig lefordítatlan munkája ez a regény, azt eddig nem sikerült megállapítani.

*

A kalandos történetek írásában a vezetést az utóbbi időben csodálatosképen az északiak ragadták magukhoz.

A svéd Frank Heller alkotta meg a kalandorregény új és ma hallatlanul népszerű formáját: a szkeptikus kalandorregényt, amelyben önmagát figurázza ki, állítja fejtetőre a régi detektívtörténetet. (Folytatjuk.)

SZINHÁZ

CHARLY

Odakünn szikrázik az augusztusi nap, a Belvárosi Színház páratlanul intim belsejében már megkondul az első őszi gongütés. Az első komoly, őszi főpróba.

A férj, — az örök, változni úgy látszik nem tudó férj, az első felvonásban azt veti szemére a feleségnek, — az örök és örökké változó feleségnek, — hogy meztelen vállakkal jár, rövidre vágatta a haját és a dancing klub szorgalmas látogatója. Kétségtelen tehát: mai, sőt legmaibb darab.

Szerzői — telivér franciák, sőt párisiak, — ami annyit jelent, hogy a darab kedves, mulattató, ötletes, — ezzel szemben nem mély, és lelki fordulataiban néha nem elég meggyőzően megokolt.

Az előadás friss és színes, Titkos Ilona mint Charly, Abonyi, a kissé tulkomolyra rajzolt férj és Törzs a harmadik szerepében a kitűnőek.

H.

Üditő veszélymentes soványítás szavatossággal.
Dr. Reich-féle
Zander-gyógyintézet IV., Semmelweis-utca 2. (Lift). Telefon: József 4—12.

Vitéz Bobitsch Éva.

Majorossy Béla felvétele

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

S. M. A tizenhét év gyönyörű dolog, — de a verseknél nem mentség. Sajnos, nem közölhető egyik sem, bár valami kis szikra itt-ott pislákol benne. Talán később még fog tudni írni jót is. A lap küldése iránt intézkedtünk. — **F. G.** Bizony jó lesz, ha nem hallgat a barátnője tanácsára, amely már több, mint léha. Ha menyasszony, akkor szeresse a vőlegényét? Ha azonban nem, akkor miért menyasszony? Az a bizonyos ifju ur, akiért a szíve dobog, — nagy kérdés, akarja-e magát és ha igen, elveheti-e? Erre a nagy kérdésre mi igazán nem tudunk felelni. Talán okosabb lesz, ha kiveri fejéből ezt a kis bolondságot — vagy szépen és kiméletesen szakít a vőlegényével — mert így igazán nem lehet folytatni. De nem ám! — **B. H.** Határozottan van tehetsége és formailag majdnem jó a verse — de a mondanivalója nagyon elkopott és minden egyéniségnek hijján van. Próbálkozzék meg talán egy másikkal. — **P. N.** Mindegyikben találtunk erényt is, hibát is. Az íróasztal fiókjából azonban határozottan érdemes őket előszedni, sőt kíváncsiak vagyunk a többire is, hátha találunk köztük nekünk valót. Várjuk a folytatást.

Felelős szerkesztő: dr. ENDRÓDI BÉLA.

Kiadótulajdonos: »A Társaság« Irodalmi Lapkiadó Részvénytársaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal 1., Horthy Miklós-ut 1.

Hivatalos órák 10—5-ig. Telefon: József 110—88 és József 58—58.

Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. — Telefon 127—05.